

Posuđenice u djelima suvremenih hrvatskih književnika

Haršanji, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:736681>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-15**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Preddiplomski studij Hrvatskog jezika i književnosti i

Engleskog jezika i književnosti

Ana Haršanji

Posuđenice u djelima suvremenih hrvatskih književnika

Završni rad

Mentorica: doc. dr. sc. Ana Mikić Čolić

Osijek, 2018.

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za hrvatski jezik i književnost

Preddiplomski studij Hrvatskog jezika i književnosti i

Engleskog jezika i književnosti

Ana Haršanji

Posuđenice u djelima suvremenih hrvatskih književnika:

Završni rad

Humanističke znanosti, filologija, kroatistika

Mentorica: doc. dr. sc. Ana Mikić Čolić

Osijek, 2018.

Sadržaj

1.	Uvod.....	5
2.	Jezično posuđivanje.....	6
3.	Pojava anglizama u hrvatskome jeziku.....	9
4.	Posuđenice u djelima suvremenih hrvatskih književnika	
	4.1. Posuđenice u romanu <i>Imaš fejs?</i> Jasminke Tihi Stepanić.....	11
	4.2. Posuđenice u romanu <i>Susjed u nevolji</i> Gorana Tribusona.....	13
	4.3. Posuđenice u romanu <i>Mogla sam to biti ja</i> Marine Vujčić.....	16
	4.4. Tablični prikazi kategoriziranja posuđenica.....	20
5.	Hrvatske inačice posuđenica.....	24
6.	Zaključak.....	27
7.	Popis literature i izvora.....	28

Sažetak

U ovom se radu istražuju posuđenice iz engleskog jezika (anglizmi) u odabranim djelima suvremenih hrvatskih književnika. U teorijskim će se dijelovima ovoga rada govoriti općenito o posuđenicama te jezičnom posuđivanju, o pojavi anglizama u hrvatskome jeziku i o glagolskim neologizmima. U razradbenom će se dijelu analizirati primjeri posuđenica te njihova upotreba u rečenici u suvremenim hrvatskim romanima *Imaš fejs?* Jasminke Tihi Stepanić, *Susjed u nevolji* Gorana Tribuson a te *Mogla sam to biti ja* Marine Vujčić, a uz svaku će posuđenicu biti naznačeno i je li prilagođena hrvatskome jeziku ili nije te je li prilagođena prema izgovoru ili prema pismu. Nakon istraživanja navedene teme slijede hrvatske inačice pronađenih posuđenica i zapažanja. Engleske se posuđenice u ovim djelima mogu pronaći u svome izvornu obliku (čime se najviše od promatranih autora koristi Goran Tribuson), a sva tri autora najviše posuđenice prilagođavaju prema izgovoru.

Ključne riječi: posuđenice iz engleskog jezika, anglizmi, Jasminka Tihi Stepanić, Goran Tribuson, Marina Vujčić

1. Uvod

U ovom će se radu analizirati posuđenice iz engleskog jezika (anglizmi) kojima se koriste suvremeni hrvatski književnici u svojim romanima. Riječ je o romanima *Susjed u nevolji* Gorana Tribusona, *Imaš fejs?* Jasminke Tihi Stepanić te *Mogla sam to biti ja* Marine Vujčić. Poznato je da engleski jezik utječe na hrvatski jezik te da se anglizmi svakodnevno koriste u razgovornom jeziku ili u jeziku medija. Nakon poglavlja o jezičnom posuđivanju te o pojavi anglizama u hrvatskome jezičnom sustavu, donosi se popis posuđenica kojima se autori koriste u svojim romanima te njihova upotreba u rečenicama. Tablično će se prikazati za svaku knjigu posebno i u kolikom se broju one koriste u izvornom obliku, a koliko u prilagođenom (prema pismu ili prema izgovoru). Uslijedit će i popis hrvatskih inačica obrađenih posuđenica te na kraju slijede zaključna zapažanja.

2. Jezično posuđivanje

Istraživanja leksičkog fonda pojedinih jezika dovela su do zaključka da ne postoji gotovo ni jedan jezik koji nije bio u dodiru s drugim jezicima (Turk, 2013: 15). Posuđivanje među jezicima staro je koliko i sam ljudski jezik. Ljudi su uvijek živjeli u međusobnoj blizini i kontakti među njima utjecali su na to da su se pojedine kulture ispreplitale, a tako i jezici (Skelin Horvat, 2004: 93). Interferencija se javlja kada neki proizvodi što su ga pronašli pripadnici jezične zajednice koji govore jednim jezikom preuzmu govornici drugog jezika ili ako žele uljepšati svoj govor pomodnim izrazima drugog jezika (Filipović, 1986: 36). Hrvatska u tom smislu pripada onim zemljama koje nekritično hrle prema svemu što je tuđe, a to ima korijene u našoj čestoj povodljivosti za *pomodnim*, ali i u vrlo rasprostranjenoj *duhovnoj lijenosti i konformizmu* (Opačić, 2007: 24).

Razlikujemo tri stupnja jezičnog posuđivanja:

- 1) *prebacivanje* – bilingvalni govornik alternativno upotrebljava dva jezika, pa u svoj govor uvede iz drugog jezika potpuno neasimiliranu (neadaptiranu) riječ. Tada govornik prelazi iz jednog jezika u drugi, tj. *prebacuje* „kod“;
- 2) *interferencija* – dolazi do preklapanja dvaju jezika;
- 3) *integracija* – stadij u kojem se strani element uklopio u sustav jezika primaoca, kao utvrđena i potpuno adaptirana *posuđenica* (Filipović, 1986: 38).

Riječ koja se posuđuje postaje model koji u jeziku primatelju dobiva svoju repliku. Replika se mora prilagoditi jezičnom sustavu u koji ulazi. Ona se prilagođava na fonološkoj, ortografskoj, morfološkoj, sintaktičkoj, semantičkoj, leksičkoj i stilističkoj jezičnoj razini (Skelin Horvat, 2004: 93). U procesu adaptacije modela u repliku – posuđenicu javljaju se varijacije u ortografiji i izgovoru:

- a) originalna engleska ortografija je zadržana (pa nema nikakve određene oznake kako se ta posuđenica izgovara);
- b) ortografski oblik posuđenice adaptiran je prema sustavu ortografije jezika primaoca (a to često znači zamjenu grafema prema sličnosti $w = v$, $y = j$), a izgovara se prema pravilima za izgovor u jeziku primaocu;
- c) ortografija je formirana prema engleskom izgovoru (jedino se elementi čiji ekvivalenti ne postoje u jeziku primaocu znatno mijenjaju; diftonzi prelaze u

dvočlane jedinice /au/ = a-u, a izgovor posuđenice određuje se prema pravilima *transfonemizacije*, tj. zamjenom fonema (Filipović, 1986: 70).

Sve je više prisutna tendencija zadržavanja izvorne grafije ili koje druge karakteristike jezika-modela, to jest engleskog. Što je jezik prestižniji, to je tendencija prilagođavanja vlastitom sustavu slabija. Rastuća prisutnost engleskih riječi u leksiku hrvatskoga jezika posebno je svojstvena razgovornoj komunikaciji mladih ljudi, tzv. *globalnih tinejdžera*, koji predstavljaju najistaknutije potrošače i pronositelje globalizirane industrije pop-glazbe, mode i elektroničkih medija i najaktivnije pokretače jezičnih promjena (Sočanac i dr., 2005: 181).

U jezicima se često javlja potreba za novim riječima kad treba imenovati nove predmete, pojmove ili ideje. Upravo zbog toga i govorimo o praznim mjestima u vokabularu nekog jezika. Ta se prazna mjesta mogu popuniti jednim od triju postupaka:

- a) tvori se nova riječ od postojećih elemenata toga jezika;
- b) posuđuje se riječ kojeg stranog jezika;
- c) mijenja se značenje neke postojeće riječi u jeziku ili joj se uz staro značenje dodaje i jedno novo značenje (Filipović, 1990: 15).

Globalna informatizacija, tj. „internetizacija“ pridonijela je posljednjih godina širenju komunikacijskih sloboda te je uslijed toga preuzimanje stranih riječi ili stvaranje novih postalo uzus. Društvene, gospodarske, znanstveno-tehnološke promjene, nove ideologije, umjetnički i medijski pokreti te novi načini ponašanja i življenja utjecali su i na jezične promjene, ponajprije stvaranjem brojnih neologizama (Mikić Čolić, 2015: 87). Ipak, na krajnji oprez u iznošenju konačnih zaključaka podsjeća jedna od osnovnih značajki neologizama – njihova kratkotrajnost. Naime, mnogo je novih riječi koje su neko vrijeme u modi, a zatim se izgube, prestaju se rabiti i postaju zastarjele¹ (Mikić Čolić, 2015: 100).

¹ Usp. Muhvić Dimanovski, Vesna 2005. *Neologizmi - problemi teorije i primjene* u izdanju Zavoda za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ako nove ili još neprilagođene posuđenice koje ulaze u hrvatski jezik nemaju domaću zamjenu, ili je autor iz kojeg razloga (npr. stilskoga) ne želi upotrijebiti, bolje ih je pisati etimološki i kurzivom kao tuđe riječi, npr. *Bloody Mary*, *country*, a ne fonetizirano, npr. *Bladimeri*, *kantri*, itd. Međutim, ako hrvatska zamjena postoji, preporučuje se u stilski neutralnu tekstu stranu riječ zamijeniti domaćom. Strane se riječi u hrvatskome tekstu sklanjaju kao i hrvatske riječi (Barić i dr., 1999: 283). Staro hrvatsko purističko pravilo govori nam da, kad god je koju riječ stranoga podrijetla (europeizam) moguće zamijeniti riječju domaćega (slavenskoga) podrijetla, treba to i učiniti. Većina se hrvatskih jezikoslovaca slaže s time da treba poštivati tradicije višestoljetnoga hrvatskog jezičnog purizma te da ne treba upotrebljavati nepotrebne posuđenice, ali nema sloge oko toga koje su posuđenice nepotrebne te što se može smatrati dobrom zamjenom. Dok su posuđenice u znanstvenome stilu potrebne, kadšto i nužne, a u razgovornome stilu dopustive, u stilski neobilježene, javnome i službenome treba ih svesti na najmanju moguću mjeru (Barić i dr., 1999: 104).

3. Pojava anglizama u hrvatskome jeziku

Filipović (1986) smatra da su anglizmi sve posuđenice za koje se može utvrditi da potječu iz engleskoga jezika. Sve strane riječi koje je engleski preuzeo iz drugih jezika, iz npr. egzotičnih jezika Azije, Afrike, Australije i Južne Amerike i koje su se prilagodile engleskom jeziku, također se smatraju anglizmima jer su dio engleskoga rječnika. Preuzete iz engleskog jezika klasificiraju se kao anglizmi, a ne kao posuđenice kojima je engleski bio jezik posrednik. Često jezik posrednik utječe na adaptaciju posuđenice u jeziku primatelju i zato je važno znati posrednički jezik kako bi se lakše razumio proces prilagodbe. Danas hrvatski jezik najviše posuđuje iz engleskoga jezika, što je karakteristično i za mnoge druge jezike. Većina je posuđenica rezultat potrebe da se imenuju novi pojmovi vezani uz materijalni i kulturni razvoj. U hrvatskom se mogu naći anglizmi iz najrazličitijih područja ljudskih aktivnosti što ujedno pokazuje da je hrvatski otvoren prema anglizmima. Oni anglizmi koji su potrebni i za koje nema zamjene ne smatraju se prijetnjom hrvatskomu jeziku, ali oni su anglizmi koji svakodnevno ulaze u hrvatski jezik i za koje bi se mogla naći odgovarajuća zamjena nepotrebni. Unatoč ovakvim purističkim stavovima, prodor je anglizama u hrvatski jezik snažan i brz, tako da je nemoguće naći odgovarajuće zamjene za sve nove riječi koje ulaze u hrvatski jezik (Skelin Horvat, 2004: 94–96).

Povijest utjecaja engleskog na hrvatski datira u 19. stoljeće, ali do intenzivnijih dodira dolazi tek nakon Drugoga svjetskoga rata. U korpusu *novih* engleskih riječi u hrvatskom nalazimo razmjerno malo pravih posuđenica, to jest riječi stranoga podrijetla koje su u većoj ili manjoj mjeri *prilagođene* normama i ograničenjima hrvatskoga standardnog jezika (Sočanac i dr., 2005: 179). Danas je u upotrebi više anglizama i egzotizama nego 1970-ih godina, i više je novih riječi koje su porijeklom iz engleskoga jezika. Unatoč izraženom purizmu u 1990-ima ti se anglizmi nisu prestali koristiti (Skelin Horvat, 2004: 102).

Mnoge posuđenice engleskoga podrijetla dolazile su u hrvatski jezik iz sporta, a danas dolaze s američkom tehnologijom, filmskom industrijom, industrijom zabave i svime što je povezano sa suvremenom komunikacijom (telekomunikacije i globalna internetska mreža te razni pretraživači). U današnjem svijetu koji se priklanja (ili ga drugi pošto-poto

priklanjaju) globalizaciji jasno je da će vodeću ulogu u svemu preuzeti vodeća vojno-politička sila, a to su danas Sjedinjene Američke Države (Opačić, 2007: 22–23).

Što se tiče bilježenja anglizama u hrvatskome jezičnom sustavu, prema *Savjetniku*, masnim se kurzivom označuju riječi pisane izvornim engleskim pravopisom, a rješavaju se na dva načina:

- a) uz riječ engleskoga jezika koja se upotrebljava u hrvatskome jeziku, ali u njegov sustav nije ušla u toj mjeri da se piše fonetizirano donosi se savjetničko rješenje koje jasno kazuje da je se u tome ulasku nastoji obeshrabriti – iza natuknice slijedi spojnica i domaća zamjena kao jasna naznaka korisniku da postoji domaća riječ koja spomenuti anglizam može zamijeniti (npr. *handout* – uručak)
- b) masnim je kurzivom označena izvorno pisana riječ koja nema domaće zamjene. Te su riječi u *Savjetniku* navedene u takvom liku jer ih upravo takve susrećemo i u praksi. U takvu slučaju savjetujemo pisanje riječi u njezinu fonetiziranu obliku (npr. *jazz* – džez) (Barić i dr., 1999: 288).

4. Posuđenice u djelima suvremenih hrvatskih književnika

4.1. Posuđenice u romanu *Imaš fejs?* Jasminke Tihi Stepanić

1. „Prije dva mjeseca napravila si je profil na **fejsu** i od tada dan i noć visi na kompu.“ 8. str. (prilagođena, prema izgovoru)
2. „Nataly smatra da bi moj život bio bogatiji kad bih ga popunila **cyber** prijateljima“ 9. str. (izvorna)
3. „Jedno oko bilo joj je na bilježnici, a drugo je čekalo da se na ekranu pojavi koja poruka pa da na nju **ekspresno** odgovori.“ 10. str. (prilagođena, prema izgovoru)
4. „Dok sam ja mozgala nad zadacima, Nataly je **lajkala** nečiji status.“ 11. str. (prilagođena, prema izgovoru)
5. „Pokušavala se **konektirati**, ali stalno se pojavljivao natpis “Cannot find server“ pa je počela nabijati mišem po stolu.“ 13. str. (prilagođena, prema izgovoru)
6. „Pa **spikamo**, naravno. Ne moraju svi voditi veleučene razgovore o lijepoj književnosti i filmovima.“ 15. str. (prilagođena, prema izgovoru)
7. „Morala je hitati kako bi se u 9 **instalirala** pred računalom.“ 15. str. (prilagođena, prema izgovoru)
8. „To je potpuno u suprotnosti s **reputacijom** zavodnice koju uživa.“ 28. str. (prilagođena, prema pismu)
9. „Trebala sam nešto što nitko ne bi povezo sa mnom, neki **nick** koji je milijama svjetlosnih godina daleko od mene i svega što predstavljam.“ 29. str. (izvorna)
10. „Bibu je to tako bacilo u **bed** da dva dana nije spavala, već je samo pisala svoj roman.“ 31. str. (prilagođena, prema izgovoru)
11. „Zatvorila sam oči, a u mislima mi se pojavio Domagojev lik koji je u nekom **slow motionu** lelujaao prema meni,...“ 36. str. (izvorna)
12. „...imam **filing** da je tip baš za mene.“ 47. str. (prilagođena, prema izgovoru)
13. „Želim potpuno nove stvari, nešto što je **in** i **fancy**, a ove stare bacit ću ravno u kantu za smeće.“ 49. str. (izvorna)
14. „Pokazala mi je **sajt** na kojem piše o stilu na koji se ljube pojedini horoskopski znakovi.“ 57. str. (prilagođena, prema izgovoru)
15. „Nevjerojatno je i to kako je odgoj u obitelji na **mizernom** stupnju.“ 73. str. (prilagođena, prema izgovoru)

16. „Neki roditelji **teroriziraju** profesore i kamče više ocjene s argumentom...“
88. str. (prilagođena, prema pismu)
17. „Biti udovac je volja Božja, a biti razveden je **stigma**.“ 89. str. (izvorna)
18. „Na trenutak mi je sinula misao da Nataly želi da ja idem s njom jer se i sama pomalo boji tog **blind datea**.“ 104.str. (izvorna)
19. „Pred ogledalom su se smjenjivali različiti Natalyni **outfiti** i poze.“ 109. str. (izvorna)
20. „... pa je Ahilej morao, da sačuva svoj mužjački **rejting**...“ 115. str. (prilagođena, prema izgovoru)
21. „Sve one **konstrukcije** o ljubavniku bile su plod moje pokvarene mašte.“ 122. str. (prilagođena, prema izgovoru)
22. „Peti dan dogodio se taj **famozni** zadnji dan škole.“ 132. str. (prilagođena, prema izgovoru)

4.2. Posuđenice u romanu *Susjed u nevolji* Gorana Tribusona

1. „...tvrdeći kako je starenje **diskontinuirano**, kako se stari postupno, prema određenim fazama.” 7. str. (prilagođena, prema izgovoru)
2. „...i ima li on neka **lucidna** objašnjenja takvih pojava.” 8. str. (prilagođena, prema pismu)
3. „Al ak uđeš sa mnom u **dil**.” 11. str. (prilagođena, prema izgovoru)
4. „...gdje se Flegmu trebalo suočiti s pogubnim **konzekvcama** raspusnog života.” 16. str. (prilagođena, prema izgovoru)
5. „Što, to je sad nekakva zafrkancija, štos, **geg**...što li?” 20. str. (prilagođena, prema izgovoru)
6. „Zapravo, shvativši da će on u prvom **low budget** linijom doći u Zagreb...” 22. str. (izvorno)
7. „...premda Banić nije imao previše razloga zbog kojih bi zaključio da je tip neki **bad guy**.” 30. str. (izvorno)
8. „...ruku podignutih na pozdrav kakav se obično izriče frazom **gimme five**.” 34. str. (izvorno)
9. „Neki su otišli bogu na račun, neki su ostali. Takav je **score**. Edi Henz nije imao sreće.” 50. str. (izvorno)
10. „Abdomen ionako zvuči skroz **seriozno**.” 58. str. (prilagođena, prema izgovoru)
11. „Baš si **maliciozna**...znaš, baš jesi! - ljutio se on.” 64. str. (prilagođena, prema izgovoru)
12. „Joj, kak je meni drago čut da naši ljudi **prosperiraju** i dandanas.” 84. str. (prilagođena, prema pismu)
13. „Komar prinese dlan ustima pa se **diskretno** nakašlje.” 92. str. (prilagođena, prema izgovoru)
14. „Stao je tražiti **Home Page** pojedinih austrijskih novina.” 97. str. (izvorno)
15. „...za čije predstavništvo u Velikoj Gorici upravo postavljamo **website**.” 98. str. (izvorno)
16. „...gdje mu je stajao kompjutor na čijem se zaslonu lelujavao **screen saver**.” 102. str. (izvorno)
17. „Zatim su stali **skrolati PDF fajlove** austrijskih novina.” 105. str. (prilagođena, prema izgovoru)

18. „...i gdje se uglavnom postavljao namještaj, od starih **repariranih** fotelja, preko setova dobro očuvanih uredskih stolaca...” 119. str. (prilagođena, prema izgovoru)
19. „...**itinerera** propalih izložbi, grafika, slika anonimnih i amaterskih, ali i onih prilično vrijednih, vinilnih ploča...” 120. str. (prilagođena, prema pismu)
20. „Vi dobro znate da je krenula **revizija** lažnih invalida?” 124. str. (prilagođena, prema izgovoru)
21. „...dok je onako slijep i naoružan saksofonima, klarinetima i flautama hrabro izlazio u mrak svog **stagea**.” 131. str. (izvorna)
22. „U pristupu nije birao sredstva, bio je nekom vrstom žurnalističkog **catchera**, koji je nemilice udarao po svima, napuhujući stvari, izmišljajući tobožnje argumente, spreman potvori svakog tko mu se nije sviđao.” 138. str. (izvorna)
23. „Pričalo se i da je korumpiran, da je spreman uzeti novac kako bi nekoga optužio ili pak **abolirao** od krivnje.” 138. str. (prilagođena, prema pismu)
24. „Ne mislim da si gad, ja to naprosto znam. To je naša vrsta **ferpleja**. Ne razmjenjujemo stavove i komplimente, nego informacije i lovu.” 138. str. (prilagođena, prema izgovoru)
25. „On je jedan fin, tih, **decentan** i neupadljiv čovjek.” 143. str. (prilagođena, prema pismu)
26. „Potpišu ugovor s nekakvim klubom iz Premijer lige, nakon čega ih raspomamljena **pin-up** supruga, vlasnica dva tuceta bundi i tristo cipela stjera u duboki bankrot.” 144. str. (izvorna)
27. „Kao i svaki odvjetnik, morate biti **lojalni** svom klijentu.” 150. str. (prilagođena, prema izgovoru)
28. „Vi biste htjeli dvadeset godina prekasno ući u **deal** s njim.” 153. str. (izvorna)
29. „Ako me kondicionalno pitaš zašto bi se netko tako ponašao, onda ti mogu kazati da je to zbog **inkompatibilnosti** ta dva posla.” 154-155. str. (prilagođena, prema izgovoru)
30. „Dok ih jedeš tople - namigne mu Dogan - onda su skroz **light**.” 155. str. (izvorna)
31. „...na stolu jedne smotane i **konfuzne** žene, čija se jedna intelektualna aktivnost svodi na to da otkrije imam li ili nemam ljubavnicu.” 162. str. (prilagođena, prema izgovoru)
32. „...takve tobožnje razlike razumiju samo snobovi te kako svi viskiji zapravo imaju jedan te isti okus. Bila je to **notorna** bedastoća, ali je Dogan gdjekad imao hrabrosti braniti čak i bedastoće.” 175. str. (prilagođena, prema pismu)

33. „Za razliku od mnogih ostalih ta ga je **intuicija** još uvijek služila.” 178. str. (prilagođena, prema pismu)
34. „Naime, trebao joj je njegov **babysitting** i ta stvar nije trpjela nikakvih obzira.” 179. str. (izvorna)
35. „Bilo je to suvišno, jer je ona ionako znala kamo i radi čega ide, prisjeti se šarajući prstima po tipkovnici koja se pojavila na **displeju**.” 183. str. (prilagođena, prema izgovoru)
36. „Imao je malo prevelike prste za **touchscreen** tako da je taj posao dobrano potrajao.” 183–184. str. (izvorna)
37. „Kad nam se obraćaju, govorila bi bijesno Nika, imaju **dikciju** latinskoameričkih pukovnika.” 192. str. (prilagođena, prema pismu)
38. „Iako je mislio kako je imun na ovu vrstu poznanstva i na usputne **sentimente**, kao da je svakim danom sve više mislio na nju.” 204. str. (prilagođena prema pismu)
39. „Trebala su mu možda dva apaurina ili kakav drugu **trankvilizator**, ali ništa nije imao uza se.” 211. str. (prilagođena, prema izgovoru)
40. „Možda bi on mogao **urgirati**.” 246. str. (prilagođena, prema pismu)

4.3. Posudenice u romanu *Mogla sam to biti ja* Marine Vujčić

1. „Otvorila je prozor ne bi li buka s ulice i prljavi nered vanjskoga svijeta bar malo **neutralizirali** gotovo svetu atmosferu čistoće.“ 13. str. (prilagođena, prema pismu)
2. „Osim toga, roditelji su joj omogućili terapiju, i ne bi sad bilo u redu da **bojkotira** njihovo ulaganje u njezin oporavak.“ 16. str. (prilagođena, prema izgovoru)
3. „Najčešće opažene nuspojave u bolesnika liječenih zbog **anksioznosti** su pospanost, buncanje i vrtoglavica.“ 17. str. (prilagođena, prema izgovoru)
4. „Moguće su i (...) **retencija** urina i poremećaj jetrenih funkcija.“ 17. str. (prilagođena, prema pismu)
5. „Vjerojatno bi je dočekaao s mrtvom ribicom u malom **improviziranom** lijesu od kutije šibica i održao joj predavanje kako se mogla brinuti za nju.“ 18. str. (prilagođena, prema izgovoru)
6. „...gubitkom sebe, iznevjerenim očekivanjima, nedostatkom ljubavi i svim mogućim **diverzijama** koje život može smisliti.“ 20. str. (prilagođena, prema izgovoru)
7. „Bila je to predstava koja je završila **aplauzom**, baš onako kako predstave i inače završavaju.“ 22. str. (prilagođena, prema izgovoru)
8. „U stvari, ljuti je to što nikako ne može **detektirati** je li njezina stvaralačka nemoć stvarna,...“ 24. str. (prilagođena, prema izgovoru)
9. „Ne znam...jednostavno...moram se **rekonstruirati**.“ 25. str. (prilagođena, prema izgovoru)
10. „Laura je pomislila kako se ona na pola puta mora sresti sa zdravim razumom, a Hilda joj svojim **pompozni**m rječnikom u tome nimalo ne pomaže.“ 25. str. (prilagođena, prema izgovoru)
11. „Iritantan je njezin poučavateljski stav, ta navodna **superiorna** pozicija iz koje neprestano pretpostavlja da drugi ionako ništa nisu u stanju razumjeti.“ 26. str. (prilagođena, prema pismu)
12. „Recimo, često joj se dogodi da prepozna onu **supstancu** koja je prevladavala u medicinskoj mješavini mirisa ustaljenih u majčinoj sobi.“ 39. str. (prilagođena, prema izgovoru)
13. „Ne zna što joj je bilo gore – očeva mrzovolja ili majčina **euforija** od povratka u život.“ 39. str. (prilagođena, prema izgovoru)

14. „Bio je to **legitiman** put do zaborava za smrtno bolesne.“ 40. str. (prilagođena, prema pismu)
15. „Da **eksperimentira** sa životom na način koji bi teško razumjeli čak i najbliži ljudi u njegovoj okolini.“ 47. str. (prilagođena, prema izgovoru)
16. „Istina je da se mnoge stvari ne mogu kupiti novcem, ali, eto, razgovor ipak može jer postoje ljudi koji su plaćeni za **verbaliziranje** života.“ 48. str. (prilagođena, prema pismu)
17. „...onako kako može samo čovjek koji je sam sa sobom u toliko dobrim odnosima da svisoka može **tolerirati** i zanemariti tuđe promašaje.“ 64. str. (prilagođena, prema pismu)
18. „...on ostaje u suglasju sa svijetom i životom, iz kojeg s **distance** može posramiti koga god se dohvati.“ 64. str. (prilagođena, prema pismu)
19. „Milijun puta se nije usudila, a sad jedan mladić, mlađi od nje dvanaest godina, **dijagnosticira**...“ 65. str. (prilagođena, prema pismu)
20. „U sebi sam stalno **inzistirala** na tome da bi se sve trebalo potvrditi i riječima.“ 69. str. (prilagođena, prema izgovoru)
21. „Bila ih je puna moja **imaginarna** čekaonica, tih ljudi za koje ću se uspješno pobrinuti.“ 79-80. str. (prilagođena, prema pismu)
22. „Buket ju je, bez imalo milosti, podsjećao na **deficit** sreće s kojim se svakoga dana nosi sve teže, sa sve više nervoze i strpljenja.“ 84. str. (prilagođena, prema pismu)
23. „Obične rečenice ne nose dovoljno osjećaja, tvrdila sam sebi, i redala **patetične** kombinacije riječi o ljubavnoj boli,...“ 90. str. (prilagođena, prema izgovoru)
24. „Ali, ako je u banalnostima njezin spas posegnut će za njima kao da se radi o najdubljoj **esenciji** istinskog života koju ni jedna filozofija ne može objasniti.“ 111. str. (prilagođena, prema pismu)
25. „Sutra ujutro sjest će u Pavelov auto i **sabotirati** sve poznato.“ 113. str. (prilagođena, prema pismu)
26. „Svijet je postao **fluidan**, olakšan od svih drugih koji su ga sa mnom dijelili izbliza.“ 115. str. (prilagođena, prema pismu)
27. „...ili bilo kakvu drugu **trivijalnu** rečenicu koju bi milijuni drugih muškaraca upotrijebili u takvom trenutku,...“ 119. str. (prilagođena, prema izgovoru)
28. „...iskaćući iz **memorije** kao da se sjeća nečeg vlastitog što se nikad nije dogodilo.“ 121. str. (prilagođena, prema izgovoru)

29. „Bila je osoba koja ima pravo na svoje želje, ne samo svoje unutrašnje **impulse** koji ne podliježu ni tuđim očekiva njima ni osudi.“ 126. str. (prilagođena, prema pismu)
30. „U toj je **intonaciji** boravila njezina prava priroda, što je dobar dio života prešućivala i gušila kao da će joj nanijeti bol.“ 126. str. (prilagođena, prema pismu)
31. „Naša je zbilja **monumentalna**. Posjedujem golemu arhivu međusobnog zavođenja riječima.“ 128. str. (prilagođena, prema pismu)
32. „Čini se da svima samo treba pokazati primjer pravog života, primjer **potencijalne** sreće koju ne treba tražiti nego samo računati na nju.“ 132. str. (prilagođena, prema pismu)
33. „Bilo joj je neugodno govoriti, neugodno žalovati, neugodno živjeti s težinom koju je nosila kao teret koji će **kontaminirati** vedrinu na kojoj Emil inzistira...“ 135. str. (prilagođena, prema izgovoru)
34. „Izostajali smo iz svega **kolektivnog** i šetali poljem...“ 137. str. (prilagođena, prema izgovoru)
35. „Ja sam jednostavno **dezertirala** iz svakog oblika života koji nije uključivao nas dvoje.“ 138. str. (prilagođena, prema izgovoru)
36. „Mislila je da ću se za mjesec-dva vratiti kući, da neću znati izaći na kraj ni s **egzistencijom** ni sa samačkim životom.“ 143. str. (prilagođena, prema izgovoru)
37. „Tata ga je ispod oka promatrao kao da je **komandos** koji će mu zauvijek oteti kćer.“ 146. str. (prilagođena, prema izgovoru)
38. „Sama činjenica da danas teško mogu **vizualizirati** podmornicu puno govori o tome koliko nam je bilo svejedno gdje smo uopće.“ 156. str. (prilagođena, prema izgovoru)
39. „Namjerno je u mislima uvijek koristila tu ružnu, **degradirajuću** riječ, kao da se želi dodatno kazniti što je u ranoj mladosti sama uništila sve šanse da jednom rodi.“ 157. str. (prilagođena, prema pismu)
40. „Da je imao imalo suosjećanja prema ljudskoj vrsti, **kreirao** bi čovjeka tako da se može sam zagrliti.“ 158. str. (prilagođena, prema izgovoru)
41. „Kad se vratila iz kupaonice, doručak je već bio **serviran** na terasi.“ 159. str. (prilagođena, prema pismu)
42. „**Apsurdno** je koliko nam je toga odnijelo sve što danas imamo.“ 167. str. (prilagođena, prema izgovoru)
43. „...s uspomena koje u **kontradikciji** s golim životom nisu znale zaživjeti onako kako uspomene zaslužuju.“ 171. str. (prilagođena, prema izgovoru)

44. „Za svoj život u **egzilu** mi smo samo trebali ostati gdje jesmo.“ 173. str.
(prilagođena, prema izgovoru)
45. „Znam samo da sam nešto morala poduzeti, da mi je trebala **evakuacija**.“ 176. str.
(prilagođena, prema izgovoru)
46. „...premda se činilo da će sa svojim izabranikom zastraniti u **autsajderskom** umjetničkom životu u kojem ništa nije izvjesno ni sigurno.“ 181. str. (prilagođena, prema izgovoru)
47. „**Modificiraju** nam sjećanja namećući nam samo ogoljeni prizor u kojem se ne vidi ništa što nas je iza toga boljelo.“ 192. str. (prilagođena, prema pismu)
48. „U kratkim bezvremenskim prizorima koje memorija **sortira** po atmosferi.“ 194. str. (prilagođena, prema pismu)
49. „Besmisleno je da vam sad nabrajam što sam sve pokušala, na koje sam ga sve **alternativne** metode liječenja nagovorila,...“ 194. str. (prilagođena, prema pismu)
50. „...Laura je neizbježno pomislila na svoju bezimenu pacijenticu i njezinu teoriju o besmislenosti te dvije **kurtoazne** riječi koje zahtijevaju lažne odgovore.“ 198. str.
(prilagođena, prema izgovoru)
51. „Kad već plaća svoje dijaloge, radije će ih platiti nekome koga njegova sposobnost za život neće **frustrirati** i tko će ga znati izazvati na pravu razmjenu razmišljanja.“ 209. str. (prilagođena, prema pismu)
52. „No počela sam vjerovati da se to može razdvojiti, odnosno da se može **balansirati** između jednog i drugog...“ 216. str. (prilagođena, prema izgovoru)
53. „Malo postojiš izvana, s nekim tko ti ne **uzurpira** ono unutra, i onda se vraćaš unutra kao da ništa nije bilo.“ 216. str. (prilagođena, prema izgovoru)
54. „Čak ni psihijatri nemaju pravo na **prevenciju** te vrste...“ 218. str. (prilagođena, prema pismu)
55. „Katkad bih samo osluškivala u sebi male, tihe **senzacije** još neispisanih rečenica.“ 223. str. (prilagođena, prema izgovoru)
56. „Znam – rekla je Laura, jer su ta četiri slova bila sve što je uspjela **artikulirati**.“ 227. str. (prilagođena, prema izgovoru)
57. „Mozak ju je bez njezinog **angažmana** vodio uobičajenim ulicama – i tako sve do mukle tišine njezine bijele sobe u kojoj su ionako svi drugi važniji.“ 232. str.
(prilagođena, prema izgovoru)
58. „Svejedno je kako ću vas nazvati, jer vi ste ionako moj **falsifikat**.“ 248. str.
(prilagođena, prema izgovoru)

4.4. Tablični prikazi kategoriziranja posuđenica

Jasminka Tihi Stepanić: *Imaš fejs?*

Posuđenica	Broj	Postotak
Izvorna	7	31,8%
Prilagođena prema pismu	2	9,1%
Prilagođena prema izgovoru	13	59,1%

Goran Tribuson: *Susjed u nevolji*

Posuđenica	Broj	Postotak
Izvorna	14	35%
Prilagođena prema pismu	10	25%
Prilagođena prema izgovoru	16	40%

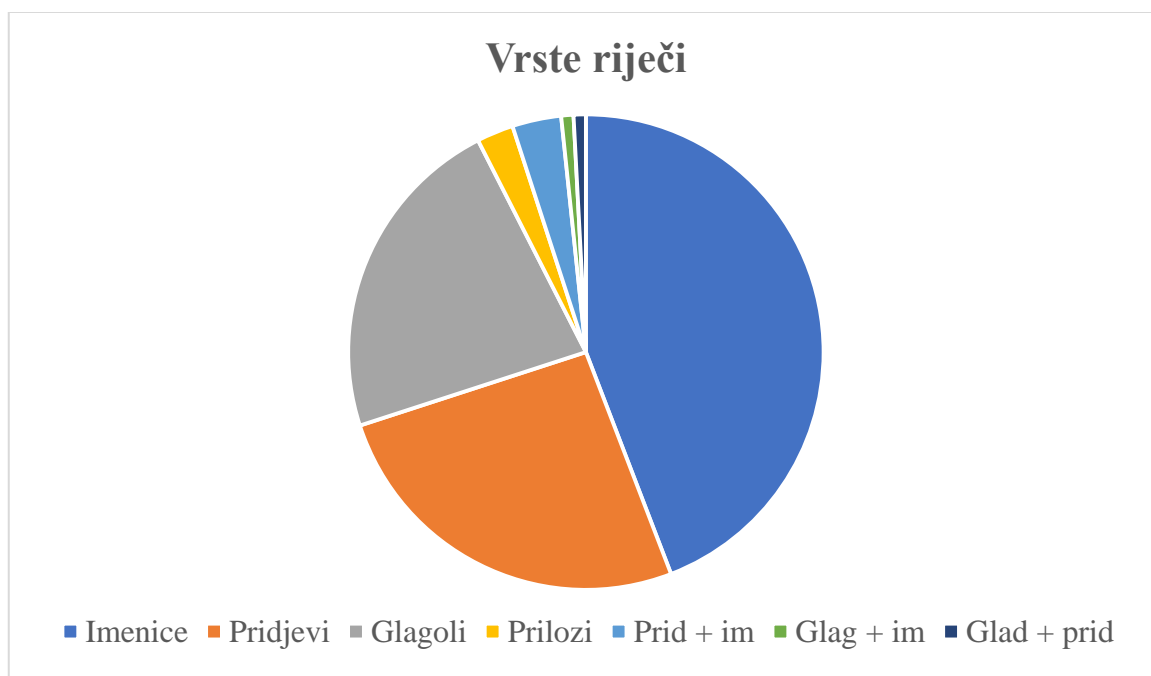
Marina Vujčić: *Mogla sam to biti ja*

Posuđenica	Broj	Postotak
Izvorna	0	0%
Prilagođena prema pismu	24	41,4%
Prilagođena prema izgovoru	34	58,6%

Skupno

Posuđenica	Broj	Postotak
Izvorna	21	17,5%
Prilagođena prema pismu	36	30%
Prilagođena prema izgovoru	63	52,5%

Posuđenice po vrsti riječi i postotak uporabe (skupno)		
Imenice	53 (npr. <i>deal, intuicija, dikcija, aplauz, diverzije, supstanca, distanca...</i>)	44,2%
Pridjevi	31 (npr. <i>lucidna, legitiman, patetična, fluidan, trivijalna, fancy, mizerno...</i>)	25,9%
Glagoli	27 (npr. <i>konektirati, instalirati, prosperirati, urgirati, detektirati, kreirati...</i>)	22,5%
Prilozi	3 (<i>diskretno, seriozno, ekspresno</i>)	2,5%
Pridjev + imenica	4 (<i>slow motion, bad guy, blind date, low budget</i>)	3,3%
Glagol + imenica	1 (<i>skrolati fajlove</i>)	0,8%
Glagol + pridjev (fraza)	1 (<i>gimme five</i>)	0,8%

Prefiksi	
dis-	npr. <i>dis-kontinuirano</i>
de-	npr. <i>de-gradirati</i>
re-	npr. <i>re-konstruirano</i>
kontra- (contra-)	npr. <i>kontra-dikcija</i>
in-	npr. <i>in-kompatibilnost</i>
out-	npr. <i>out-sider</i>

Sufiksi	
-na, -no, -ni	npr. <i>lucid-na, malicioz-na, notor-na, serioz-no, diskret-no, reparira-no, konfuz-no, mizer-no, ekspres-no, lojal-ni, famoz-ni...</i>
-an	npr. <i>legitim-an, decent-an, fluid-an, servir-an</i>
-a(ti)	npr. <i>skrol-ati, lajk-ati, spik-ati</i>
-irati	npr. <i>prosper-irati, abol-irati, instal-irati, teroriz-irati, neutraliz-irati, toler-irati, konekt-irati, bojkot-irati, detekt-irati...</i>
-nost	npr. <i>inkompatibil-nost, anksioz-nost</i>
-ing	npr. <i>fil-ing, rejt-ing</i>
-er	npr. <i>catch-er</i>
-ator	npr. <i>trankviliz-ator</i>

Iz ovih se tabličnih podataka može zaključiti da se u podjednakom postotku Jasminka Tihi Stepanić i Goran Tribuson koriste posuđenicama u njihovu izvornu obliku, dok ih se kod Marine Vujčić ni ne pronalazi. Kod sva tri autora možemo povući paralelu i reći da se najveći broj posuđenica prilagođava prema izgovoru, a neke prema pismu. Što se tiče vrsta riječi promatranih posuđenica, uvjerljivo prevladavaju imenice (44,2 %), što je, zajedno s ostalim vrstama riječi, prikazano i grafički. Činjenicu da se autori najviše koriste posuđenim imenicama možemo pripisati već spomenutom Filipovićevom povodu za „pomodnim izrazima drugog jezika“ (Filipović, 1986: 36) kako bi zvučali učenije,

„prestiznije“. Posuđenice su većinom sklonjive, bile one izvorne (npr. *catchera*, *stagea*, *blind datea*) ili fonološki prilagođene (*ferpleja*, *displeja*). S druge strane, posuđenice koje imaju ulogu atributa u rečenici nesklonjive su (npr. *low budget* linija). S 88,9% prevladavaju glagoli na sufiks *-irati* (npr. *frustrirati*, *balansirati*, *artikulirati*, *modificirati*, *urgirati*, *bojkotirati*...) koji su dvovidni, a preostali su glagoli (*lajkati*, *spikati*, *skrolati*) nesvršeni (11,1%).

Što se tiče hrvatskih sufiksa promatranih posuđenica, prevladavaju pridjevi koji završavaju na *-na*, *-no*, *-ni*, *-an*, a od stranih se sufiksa najviše upotrebljava već spomenuti sufiks *-irati* kod glagola te *-ing* i *-er* kod imenica. Svi prefiksi koji se koriste stranoga su podrijetla (*dis-*, *de-*, *re-*, *kontra-*, *in-*, *out-*).

5. Hrvatske inačice posuđenica

Goran Tribuson: *Susjed u nevolji*

1. diskontinuirano = prekinuto
2. lucidna = razumna/racionalna
3. dil (*deal*) = dogovor
4. konzekvence = posljedice
5. geg = šala/trik
6. *low budget* = niskobudžetni/jeftini
7. *bad guy* = „loš dečko“
8. *gimme five* = vrsta pozdrava/slavljeničke geste dvoje ljudi pljeskanjem ruke o ruku u zraku
9. *score* = rezultat
10. seriozno = ozbiljno
11. maliciozna = zlobna, zlonamjerna
12. prosperirati = napredovati, „cvjetati“
13. diskretno = pažljivo, oprezno
14. *Home Page* = naslovna stranica neke internetske stranice
15. *website* = internetska stranica
16. *screen saver* = „čuvar zaslona“ na računalu
17. skrolati fajlove = prelistavati dokumente
18. reparirano = popravljeno
19. itinerer = raspored, popis nečega
20. revizija = provjera, pregled
21. *stage* = pozornica
22. *catcher* = lovac
23. abolirati = poništiti, razvrgnuti
24. ferplej (*fairplay*) = poštena, „čista“ igra
25. decentan = pristojan
26. pin-up supruga = „žena kao sa zidnog plakata“
27. lojalni = odani
28. *deal* – v. dil
29. inkompatibilnost = nepodudarnost
30. *light* = lagano, nekalorično
31. konfuzno = zbunjeno
32. notorna = poznata
33. intuicija = predosjećaj
34. *babysitting* = dadiljanje
35. displej (*display*) = zaslon (npr. na mobitelu)
36. *touchscreen* = ekran na dodir
37. dikcija = način izgovora
38. sentiment = osjećaj
39. trankvilizator = sredstvo za smirenje
40. urgirati = brzo reagirati

Jasminka Tihi Stepanić: *Imaš fejs?*

1. fejs = društvena mreža Facebook
2. *cyber* = virtualni
3. ekspresno = brzo
4. lajkati = opcija „svidanja“ na Facebooku
5. konektirati se = povezati se
6. spikati = pričati
7. instalirati = postaviti
8. reputacija = ugled
9. *nick* = nadimak
10. bed = depresija
11. *slow motion* = usporena verzija neke radnje
12. *filing* = osjećaj
13. *in/fancy* = moderno
14. sajt (site) = stranica
15. mizerno = jadno, bijedno
16. terorizirati = zastrašivati
17. stigma = ožiljak
18. *blind date* = „spoj na slijepo“
19. outfiti = odjevne kombinacije
20. rejting = ocjena
21. konstrukcija = građenje, oblikovanje
22. famozni = poznati

Marina Vujčić: *Mogla sam to biti ja*

1. neutralizirati = poništiti, „ujednačiti“
2. bojkotirati = namjerno sprječavati, sabotirati
3. anksioznost = nemir, nervoza
4. retencija = zadržavanje
5. improvizirano = odrađeno bez pripreme
6. diverzije = nešto neočekivano, iznenadno
7. aplauz = pljesak
8. detektirati = otkriti
9. rekonstruirati = ponovno izgraditi
10. pompozno = umišljeno, razmetljivo
11. superiorno = nadređeno
12. supstanca = tvar
13. euforija = ushićenost, sreća
14. legitiman = zakonit
15. eksperiment = pokus
16. verbaliziranje = izražavanje riječima
17. tolerirati = podnositi nešto
18. distanca = udaljenost
19. dijagnosticirati = prognozirati
20. inzistirati = ustrajati
21. imaginarna = zamišljena
22. deficit = manjak
23. patetično = (pretjerano) osjećajno
24. esencija = bit
25. sabotirati = v. bojkotirati
26. fluidan = protočan
27. trivijalno = nebitno, neoriginalno
28. memorija = pamćenje
29. impuls = nagon
30. intonacija = naglasak
31. monumentalna = ogromno, veličanstveno
32. potencijalno = moguće
33. kontaminirati = zagaditi
34. kolektivno = skupno
35. dezertirati = pobjeći
36. egzistencija = postojanje
37. komandos = zapovjednik
38. vizualizirati = predočiti

39. degradirati = sniziti, smanjiti,
poniziti
40. kreirati = stvoriti
41. serviran = postavljen
42. apsurdno = besmisleno, smiješno
43. kontradikcija = protuslovlje
44. egzil = izgnanstvo, progonstvo
45. evakuacija = odlazak, napuštanje
46. autsajder (*outsider*) = osoba koja je
izvan nečega, ne uklapa se
47. modificirati = izmijeniti,
promijeniti
48. sortirati = poslagati
49. alternativa = izbor, opcija,
mogućnost
50. kurtoazno = pristojno
51. frustrirati = uzrujati, živcirati
52. balans = ravnoteža
53. uzurpirati = nasilno zauzeti,
prisvojiti
54. prevencija = sprječavanje
55. senzacija = uzbuđenost, dojam
56. artikulirati = proizvesti
57. angažman = uključenost
58. falsifikat = „lažnjak“

6. Zaključak

U ovome se radu istraživački pristupilo romanima suvremenim hrvatskim književnicima Goranu Tribuson, Jasminki Tihi Stepanić te Marini Vujčić, odnosno, njihovim djelima *Susjed u nevolji*, *Imaš fejs?* i *Mogla sam to biti ja*. Djela su to koja dokazuju pozamašno korištenje anglizama koji su se uklopili ili, anglističkim izrazom rečeno, inkorporirali u hrvatski jezik. Proučavajući jezik i stil navedenih autora, možemo zaključiti da je engleski jezik, kao jezik pomodarstva i globalizacije, prisutan u hrvatskome jeziku. Engleske se posuđenice u hrvatskome jezičnom sustavu mogu pronaći u svome izvornu obliku (što najviše od promatranih autora koristi Goran Tribuson) ili prilagođeno prema pismu ili izgovoru (potonji u najvećoj mjeri koriste sva tri autora). Mnoge posuđenice engleskoga podrijetla danas dolaze s tehnologijom, filmskom industrijom, suvremenom komunikacijom te industrijom zabave. Budući da sve od navedenog nerijetko vežemo sa Sjedinjenim Američkim Državama, ne začuđuje činjenica da je engleski jezik uzeo velikog maha u hrvatskome jeziku.

7. Popis literature

Književni predlošci

1. Tihi Stepanić, Jasminka: *Imaš fejs?*, Alfa dd, 2012.
2. Tribuson, Goran: *Susjed u nevolji*, Mozaik knjiga, 2014.
3. Vujčić, Marina: *Mogla sam to biti ja*, Hena com, 2015.

Literatura

1. Barić i dr. 1999. *Hrvatski jezični savjetnik*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.
2. Filipović, Rudolf 1986. *Teorija jezika u kontaktu*, Zagreb: JAZU, Školska knjiga.
3. Filipović, Rudolf 1990. *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: Porijeklo, razvoj i značenje*, Zagreb: JAZU, Školska knjiga.
4. Mikić Čolić, Ana 2015. "Tvorba glagolskih neologizama i uklapanje u jezični sustav", *Fluminensia*, god. 27, br. 1.
5. Opačić, Nives 2007. „Prodor engleskih riječi u hrvatski jezik”, *Jezik*, god. 54. br. 1., str. 22–27.
6. Skelin Horvat, Anita 2004. „Posuđivanje u hrvatski jezik u dvama razdobljima”, *Suvremena lingvistika*, br. 57–58, str. 93–104
7. Sočanac, Lelija i dr. 2005. *Hrvatski jezik u dodiru s europskim jezicima: Prilagodba posuđenica*, Nakladni zavod Globus, Zagreb.
8. Turk, Marija 2013. *Jezično kalkiranje u teoriji i praksi*, Hrvatska sveučilišna naknada, Zagreb.